

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 26.

Sreda 26. marca 1930.

Leto V.

Jugoslavija in socialna demokracija.

Herman Wendel proti napadom »Makedonije« na »Delav. politiko«.

V berlinskem »Vorwärtsu« je izšel nedavno daljši članek znanega nemškega publicista Hermana Wendela pod naslovom »Jugoslavija in socialna demokracija«, radi katerega so ga nekateri inozemski, komunistično pobarvani listi ljuto napadli. Tako se je berlinska »Weltbühne« obregovala, da tako ugleden socialni demokrat kakor je Herman Wendel, zagovarja jugoslovansko edinstvo.

Wendel odgovarja: »Weltbühne« pač nima pojma, s kakimi intrigami si prizadevata ruski boljševizem in italijanski fašizem igrati jugoslovansko edinstvo, da bi ga razbila. Še bolj se je pa razburilo ženevsko glasilo makedonskih emigrantov »La Macedoine« in v njemu lastnem žargonu izlilo na pisca in na Jugoslavijo golido psokv.

Nadalje piše Wendel v odgovoru na napade lista »La Macedoine« v berlinskem »Vorwärtsu« z dne 21. februarja:

»Organ makedonstvujuših napada Jugoslavijo in jugoslovansko edinstvo na zelo neumestnem način, ki priča o tendencioznosti lista in o nepoznavanju stvari. Zato zaslužijo ti napadi, da jih zavrnemo tudi mi. Kakor prej, vztrajamo tudi še sedaj pri tem, da je bila, je in bo jugoslovanska socialna demokracija na stališču narodnega in državnega edinstva kljub temu, da je trenutno nosilec tega edinstva diktatura. Slični primer imamo tudi v nemški zgodovini. Bismarckov režim ni bil samo navadna diktatura, marveč je bil v Bismarckovih očeh diktatorski režim s ciljem, da zaščiti narodno edinstvo Nemčije. Četudi se je nemška socialna demokracija borila proti temu režimu, ji ni prišlo niti na um, da bi se borila proti nemškemu edinstvu, v katerem je vselej videla velik zgodovinski napredek. Na enakem stališču so tudi jugoslovanski socialisti. Edinstvo za nje ni samo navadna igračka, prazna beseda, marveč dobrodošli rezultat zgodovinskega razvoja. Jugoslovanski socialisti pa ne dopuste, da bi se kdorkoli dotaknil jugoslovanskega edinstva. Dr. Živko Topalović je nedavno izjavil: »Ne more se in ne sme se napadati zgodovinska tvorevina pod firmo režimske borbe. Ta zgodovinska tvorevina predstavlja plod herojskih naporov in strahovitega trpljenja in se zove jugoslovansko narodno edinstvo.«

Kaj more navajati »La Macedoine« proti tej argumentaciji? More li poiskati kakšnega socialista, ki bi negiral jugoslovansko narodno edinstvo in ki bi se po vzoru tega ženevskega lista navduševal za hrvatski separatizem? O tem ne more biti niti govora, ker takih socialistov ni niti med Srbi, niti med Hrvatimi, niti med Slovenci.

Da načela ljubljanske tivolske resolucije še vedno veljajo, je zlasti naglasil pred kratkim organ slovenskih delavcev »Delavska politika«. »La Macedoine« drzno ugotavlja, da je ta list organ diktature. Po takih ugotovitvah članek res ne more več polemizirati s tem ženevskim listom.

Ampak pride še lepše: Ker »La Macedoine« na Topalovičevem naziranju ne more najti ničesar krivega, ga zmerja kot »pseudosocialista« in »agenta«, ki je plačan. Vsa-

Težki dnevi londonske konference.

Trdovratnost Francije in Italije.

Londonska pomorska razorožitevna konferenca je podobna jami zarotnikov, ki so prišli na konferenco zato, da zasledujejo, kje se proti njim snuje zarota, dasi so sami prav enaki zarotniki.

Ne, niso zarotniki. Pač pa so vsi udeleženci konference manjši in večji imperijalisti, manjši in večji oziroma važnejši zastopniki raznih kapitalističnih skupin, ki opazujejo razvoj konference samo s teh vidikov. Boje se vojne, toda radi bi več zemlje, večjo ekspanzivnost svojega kapitalizma in ker ne zaupajo drug drugemu, iščejo na vseh straneh, da se načelno sklene razoroževanje, vendar pa se jim ne omejuje svoboda, da se po svoji uvidevnosti oborože, kakor zahteva njih — nacionalna obramba.

Angleška delavska vlada je storila vse, da se na konferenci osvoji načelo razorožitve v jako mili, premili obliki. Omeji naj se oboroževanje. Toda načelu sta se uprli Francija in Italija. Italija hoče biti enako močna pomorska sila kakor Francija. Macdonaldov posredovalni predlog ni uspel in Briand, zastopnik Francije, je zapustil London.

Zlasti Francija se tudi izgovarja, da obstoja tendenca, da dobita Anglija in Zedinjene države premoč v svetovnih morjih.

Po sedanjem razpoloženju na konferenci soditi, na konferenci niti trohice želje po razorožitvi in svetovnem miru.

Po vseh teh dogodkih je Macdonald poizkusil napraviti pomorski dogovor vsaj med Anglijo, Zedinjenimi državami in Japonsko. Ali tudi ta dogovor še ni gotov, ker se dogovoru trojnih sil upira Japonska.

Delavsko gibanje na Ogrskem se širi.

Ogrsko delavstvo vedno bolj aktivno

Ogrske socialistične strokovne organizacije so priredile anketo o vprašanju brezposelnosti. Na zaključni konferenci vseh zastopnikov strokovnih organizacij se je sklenilo, da bo ogrsko delavstvo vodilo najodločnejši boj za uvedbo osemurni-

ka tozadevna obramba bi bila žalitev za Topaloviča, ki ga poznamo že nad 20 let kot neustrašenega in izredno delovnega bojevnika za socializem na Balkanu in ga kot takega visoko cenimo. Topalović »agent«, to je ravnotako, kakor je svoj čas obrekovalna fantazija imenovala Avgusta Bebela plačanca zadnjega hannoveranskega kralja. Ali »La Macedoine« se ne sramuje tudi najpodlejšega sumničenja: trdi namreč, da so bili sestavitelji »tivolske resolucije«, med katerimi je bil tudi Dimitrije Tucović, skoro vsi orodje v rokah šovinistov Pašičevega kova.

Dimitrije Tucović, veliki in ženski buditelj srbskega delavstva, kot praktik kakor teoretik enako velikega pomena, ki je v novembru 1914 padel kot žrtev svetovne vojne, ki je bil vsej internacionalni nepozaben idealni pojav, naj bi bil Pašičevo orodje? Večjega nesmisla in obenem lopovstva si ne moremo

Snowden je torej imel popolnoma prav, ko je rekel: Še ena taka konferenca, pa imamo novo vojno.

Francija sicer pravi, da se konference udeleži, če se napravi nov položaj z ozirom na zadržanje Italije. Toda izgovor je nedvomno samo pretveza.

Ako londonska konferenca ne uspe, se s tem ustvari v svetovni politiki povsem nov položaj. Francija in velik del Evrope na eni strani, Zedinjene države in Japonska na drugi strani, Anglija pa v sredi. Francija in evropske države sploh Anglije ne priznavajo kot kontinentalno državo. Za to politiko pa je šla Francija že od početka londonske konference, ker je ponovno izražala svoje ljubosunje glede dogovorov med Anglijo in Zedinjenimi državami.

Neuspeh londonske konference pomeni torej ustvaritev dveh novih imperijalističnih front, ki so šle na konferenco pomirjenja zato, da so dale podlago za organizacijo nove vojne. Tako bo, dokler ne bodo na konferencah miru — prijatelji miru.

Francija namerava sklicati evropsko razorožitveno konferenco?

Francija se na londonski razorožitveni konferenci ne počuti dobro. Uveljaviti hoče tam svoje posebne privilegije, ker sumi, da je londonska konferenca naperjena tudi proti njej. Z nameravano evropsko razorožitveno konferenco hoče ustvariti kartel evropskih držav, oziroma ugraditi pot evropskim kontinentalnim državam k zedinjenju. Po stališču Francije na londonski konferenci sodeč bi ta konferenca ne bila »razorožitvena«, nego kvečjemu priprava za evropske Zedinjene države.

ka in zavarovanja zoper brezposelnost. Socialnodemokratska stranka pa zahteva v parlamentu takojšnjo uvedbo izplačevanja brezposelnih podpor onim delavcem, ki so brez lastne krivde zgubili delo.

misli. Res, samo nenavadno umazani značaji zamorejo tako obrekovati poštene socialiste, ki se braniti ne morejo: eni radi izrednih razmer, v katerih žive, drugi, ker jim grob zapira usta.

Kljub temu pa ima to umazano delo »La Macedoine« svojo dobro stran, in sicer to, da bo odslej vedela nemška javnost, koliko sme verjeti temu makedonskemu listu. Ta list bo še mnoge klevetal, nikogar več pa ne bo mogel preslepiti. Zemlja se suče dalje. Kongres klubov jugoslovanskih akademikov, ki se je vršil početkom januarja v Pragi in na kojem so bili prisotni Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari, je jasno dokazal, da je ideja o širokem jugoslovanskem edinstvu globoko vkoreninjena v vseh slojih socialističnega elementa pri južnih Slovanih. Morda bo navsezadnje označil »La Macedoine« za agenta diktature celo sam zgodovinski razvoj dogodkov.

Borba za versko svobodo.

Politična akcija Vatikana.

S protiverskimi boji v Rusiji in pa-peževo akcijo, kakor tudi drugih veroizpovedanj, se je pričela obširna diskuzija o svobodi veroizpovedi. To je v teoriji. V dejanjih, pa pogledmo kamorkoli po svetu, je stvar drugačna. Za svobodo veroizpovedi smo mi gotovo; toda svoboda v verskih vprašanjih prospeva le tam, kjer je verski čut notranje prepričanje, ki hoče v neizmerni tolerantnosti doraslega sočloveka kvečjemu dobrohotno vzgojiti v svojem prepričanju. To bi bilo razumljivo. In le tak človek ali pa oni, ki se za verstvo drugih ne briga, more gojiti versko svobodo.

V naravi stvari pa je, da vsaka verska organizacija zatira vero druge verske organizacije; to delajo organizacije tudi s silo, če je prilika.

Kjer je katolicizem v večini, se povsod bori proti drugim veram. Ni treba iti nazaj v zgodovino, ki je rdeča krvi in črna dima in saj. Pogledjmo samo danes nekoliko po svetu.

Na ameriškem jugu zatirajo protestanti druge vernike; v Indiji se neprenehoma bijejo in koljejo muslimani in hindusi. V Palestini se koljejo židje in muslimani. Koliko je tam verske svobode?

Koliko je verske svobode na Kitajskem? Vedno je nadlegujejo razni misijonarji, dasi so Kitajci etično na visoki stopnji. Kakšno versko svobodo imajo zamorski rodovi v Afriki? S steklenimi biseri se je omamlja in dovaja kapitalizmu v eksploatacijo. In zablode zamorskih rodov niso morda večje, kakor drugih izpovedanj. S silo se zatira njih verske plese in se jim vsiljuje rimske in londonske nauke. Zakaj nihče ne protestira?

S stališča verske svobode ima tudi ateizem pravico do svobode. Kaj bi napravili vsi ti, ki protestirajo in zagovarjajo versko svobodo, z njimi, če bi mogli? Zopet ne gremo nazaj v zgodovino. Omenimo le Frančiška Ferrero, ki je kot žrtev španske verske nestrpnosti še marsikomu v spominu.

Vsi ti dogodki kažejo, da v tem boju ne gre za versko svobodo, ne gre za idejno silo notranjega prepričanja, ampak zgolj za politično akcijo.

Če bi šlo za versko svobodo, potem bi se ta borba ponavljala dan za dnem, za te in za one kraje, za ta in oni narod. To se pa ne zgodi, ker politično ne kaže.

Proti smrtni kazni.

Tisti, ki naj bi jo izvrševali, jo odklanjajo.

Predsednik berlinskega senata za izvrševanje kazni, dr. Finkelburg, ki se je proslavil s svojo dramo »Amnestija«, je izjavil o smrtni kazni sledeče: »Smrtna kazen je nelogična, ker izolira iz celosti zločinstev samo posamezen slučaj, ki ga pograbi z izjemno strogostjo izjemne zakonitosti. Padlih ljudi naj bi se ne uničevalo, temveč naj bi se jim pomagalo, da se zopet dvignejo. Stotine izkušnih iz vseh dežel, zlasti iz onih, ki ne poznajo več smrtne kazni, nam dokazuje, da se tudi morilci, v kolikor niso duševno bolni, lahko boljše in postanejo koristne ljudje. Smrtna kazen je škodljiva, ker radi

ČITAJTE „DELAVSKE POLITIKO“

**NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22**

kuloza. Pogreb se je vršil v torek, dne 22. t. m. ob obilni udeležbi delavstva tovarne za dušik, godbe požarne brambe in pevskega zbora »Svobode«. Težko prizadeti družini izrekamo v imenu strokovne organizacije in »Svobode« naše iskreno sožalje.

Mežica.

Občni zbor »Svobode«. Podružnica »Svobode« je imela dne 9. t. m. svoj redni občni zbor. Razpravljalo se je o delovanju »Svobode« v preteklem letu. Kakor razvidimo, »Svoboda« kljub vsem neprilikam dobro napreduje, za kar gre zahvala seveda zvestim članom in funkcionarjem; dosti pa je seveda takih, kateri

se za »Svobodo« ne zmenijo ter jim je ljubše vsako drugo pohajkovanje. Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos izgubili nekaj dobrih članov, kateri morajo k vojakom. Upamo, da nas pri tej odsotnosti ne bodo pozabili, ter se po odsluženem roku zopet zdravi vrnejo v naše vrste. Za njihovo izvršeno delo pa vsa čast in zahvala. **Dramatični odsek »Svobode«** bo priredil dne 13. aprila 1930 igro v treh dejanjih »Poslednji mož«. Vabimo Vas, da se je v čim večjem številu udeležite. **Tamburaški odsek »Svobode«** prodaja svoje instrumente, kateri so vsi v dobrem stanju. Nakup istih je zelo ugoden. Vsa podrobnejša pojasnila dobite pri podružnici »Svobode« v Mežici.

Zalog.

Delavci in spor v kraj. šolskem odboru. Zadnji čas čitamo v naši »Delavski Politiki« dopise, ki nas kot delavce tudi zanimajo. Interesira nas spor, ki vlada v kraj. šolskem odboru zaloške šole, odnosno v sejah občinskega odbora. Kajti v obč. odboru oz. v k. š. o., čeprav je delavska občina, nimamo mi nobenega zastopnika. Torej kot taki si dovoljujemo podati javnosti naše najobjektivnejše mnenje. Že pod pokojnim upraviteljem g. Draščkom je vladal nek prikrit spor, med njim in k. š. o. ali do izbruha ni prišlo, iz kakšnih razlogov, nam ni znano. Ali takoj, ko je nastopil sedanji upravitelj g. Silvester je spor zavzel ostrejšo formo. Nismo se strinjali z metodo g. upravitelja in smo mu tudi oporekali. Ali on je bil konservativen in je hotel, da ima to, kar je imel njegov prednik. To svoje stališče je g. upravitelj v k. š. o. načelno branil, kar smo mu mi zamerili.

Ali še bolj smo zamerili blag. k. š. o. g. Rupretu, ki je operiral proti g. upravitelju s tako neprimernimi šlagerji. Kakšni so ti šlagerji, so nam še vsem prav v spominu.

Kolikor nam je znano, je pred k. š. o. g. upravitelj kapituliral in storil, kar je k. š. o. hotel. S tem je bila med g. upraviteljem in g. blagajnikom zadeva končana. Nas bi to njihovo prerekanje skoro ne mo-

glo zanimati, ampak, ker je vzbudilo v naši občini že toliko prahu, je dobro, da se sliši tudi naš glas. S tem, da je kapituliral g. upravitelj, se spor še ni končal, ampak je dobil novo obliko. Začel se je tedaj med g. Rupretom in g. Požarjem, in sicer iz enostavnega razloga: Na neki seji k. š. o. je bil storjen sklep, da pregledata blagajnik k. š. o. g. Požar in pokojni g. Dežman račune k. š. o. Temu sklepu se je g. Rupret odločno protivil. Kmalu potem so na občinski seji volili nov k. š. o., v katerem so ostali vsi prejšnji, brez g. Požarja. G. Požar se je proti izvolitvi novega k. š. o. pritožil na oblastni odbor, na katere rešitev čakamo še sedaj. Glede denarja, kako se isti uporablja, o tem pa mi nimamo pojma, ker nismo nikjer poleg. Ker pa se čuje, da je tozadevno g. Požar vložil pritožbo, bomo pač počakali na rešitev iste. Še bi se dalo o tem pisati, kar smo tudi pripravljali, ali prepričani smo, da bo med tem itak prišla oblastvena odločba, pa bomo potem še katero rekli. Delavci, mi si pa take stvari zapomnimo, da jih bomo ob priliki uporabili. Delavci.

NOBEN

rokodelec, delavec, kmet ali meščan

NE ZAMUDI!

ogledati si dospelo

»TIVAR« OBLEKE

za se in za svoje otroke!

Kakovost izvrstna!
Cene neverjetno nizke!

Samo v manufakturni in konfekcijski trgovini

J. MASTNAK

Celje, Kralja Petra c. 15

Pristopajte k

ŠTAJERSKI HRANILNICI IN POSOJILNICI

Delež po D. 100-
Člane sprejema
začasno Ljudska
tiskarna, Sodna
ulica šte. 20 :-

Nabirajte nove naročnike!

C. občinstvu priporočam svojo veliko zalogo najnovejšega

angleškega in češkega blaga

po najnižji ceni.

Ravnatako zgotovljene obleke za dečke in gospode v vsaki velikosti in po najnovejših krojih. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovejšem kroju.

ŽIGA WEISS

— konfekcijska trgovina —

CELJE — GABERJE

(v hiši gosp. Plevčak).

Dečke obleke od
Din 80—, 150—,
250—. Obleke za
gospode od Din
300— naprej. De-
lavske obleke od
Din 200— naprej.

Vljudno sporočam, da izvršujem svojo

MESARSKO OBRT

NA GLAVNEM TRGU (KOROŠKA CESTA)

ter bom skušal svoje cenj. odjemaice kar najbolje postreči s prvovrstnim volovskim, telečjim in svinjskim mesom. —

Za obilen poset se priporoča

IVAN BENZIK (star.)

MESAR V MARIBORU.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon šte. 2324.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d. Maribor, Sodna ulica št. 20

MALA NAZNANILA.

Poceni ure, zlatino in srebrnino ter vsa v to stroko spadajoča popravila pri **Albertu Eccarius urar, Maribor, Slomškov trg 5**

LIPUŠ IGNAZ

mehanična delavnica za šivalne stroje in kolesa izdelava prvovrstna po najnižjih cenah.

MARIBOR, KOROŠKA CESTA 90.

Vulkaniziranje

Gumiji za avtomobile, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemajo v popravilo po solidnih cenah.

TERBUC, Maribor, Glavni trg 4.

Mehanična delavnica

za popravilo vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, pod jamstvom solidne in brezkonkurenčne cene,

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
TATTENBACHOVA ULICA 14

Zadostuje dopisnica, da pridem po Vaše stroje in gramofone na dom.

ČITAJTE!

novo izišlo, socialno dramo Rudolfa Golouha

KRIZA.

Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**

14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio welt«. Naroča se Administration der »Radio welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

TOVARNA »SOFRA«

kartotek, štampiljk in emajlnih tablic, graviranje, prodaja »Adler« pisalnih strojev in vseh v to stroko spadajočih potrebščin.

T. SOKLIČ

Maribor, Aleksandrova cesta št. 43,
Trg Svobode (Nova Scherbaumova zgradba)

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. — Oglejte si izložbe.

D. ROSINA

Maribor, Vetrinjska ulica 26
nud najugodnejše nogavice, rokavice, čevlje, razne drobnine, vrvi, špagi, papir, šolske potrebščine, parfumerijo, košare, igrače i. t. d.

Kot najboljšo masažno in domače zdravilno sredstvo proti

revmatičnim bolečinam

zobo- in glavobolu, prehlajenju, trganju, za negovanje telesa, ust, osvežitev in krepitev mišičevja ter živčevja sploh, se vporablja že pol stoletja priznana

LEVJA

MENTOL-DROŽENKA

(francosko žganje)

Dobiva se v originalnih plombranih steklenicah v pristni predvojni kakovosti v vseh drogerijah in trgovinah z mešanim blagom, kakor tudi v vseh prodajalnih Konzumnega društva za Slovenijo.